

Ogersko. — Dne 28. t. m. pride na Dunaj deputacija ogerskih Rumunov, da predloži vladarju svoje pritožbe. Deputacija bode štela tisoč osob. Madjari si prizadevajo, da bi preprečili vsprejem te deputacije pri dvoru, ker se bojé, da bi vladar ne izvedel, kako zatirajo nemadjarske narodnosti.

Češko. — Na Češkem Mladočehi sklicujejo shode, na katerih opravičujejo svojo politiko in zlasti obirajo Staročeha. Jezi jih, da iz naroda prihajajo glasi, da bi se vse stranke zjediniše. Mladočehi pa nečejo nobene sprave, temveč hoté nasprotno stranke uničiti.

Bukovina je dobila novega predsednika Kraussa, ki je dosedaj bil policijski predsednik na Dunaji. Deželni glavar pa še ni imenovan. Toliko je gotovo, da prejšnji deželni glavar baron Vasilko ne bode imenovan. Vlada bode baje tudi vplivala, da v deželni odbor pride jeden Rusin.

Italija. — Novo ministerstvo pri svojem nastopu v zbornici menda ne bode razvilo svojega programa temveč, razložilo v kakem denarnem in gospodarskem stanju, da je pri njihovem nastopu država. Pozneje pa, ko bodo stvari bolj urejene bode ministerski predsednik Giolitti razvil svoj program. — Vest, da bi nova vlada nameravala napraviti nove davke ni utemeljena. — Nemškimi listom ni nič po volji okoliščina, da je zaradi vojnih stroškov prišlo do ravno minole ministerske krize in izjavlja se vse vprek bojazen, da Italija svojih dolžnostij kot trozveznica ne bode mogla spolnovati. Od druge strani posebno od Bismarkove stranke se pa svari vsak pritisk na Italijo, da bi ta morala samo zaradi trodržavne zveze napenjati svoje vojne sile.

Francija. — Binkoštna praznika prirede, francoska telovadna društva veliko slavnost v mestu Nancy. Slavnost počastil bode tudi republikanski predsednik Carnot. Ker so pa francoski telovadci poslali vabila k tej slavnosti vsem narodom le Nemcem ne in ker leži mesto Nancy blizu francosko-nemške meje izcimili so Nemci iz te slavnosti veliko demonstracijo, ki se ima vršiti proti Nemčiji in začeli so po vseh svojih glasilih nezaslišano ruvati proti Francozom. Slavnosti vdeleži se tudi nekaj čeških telovadcev. — Pravosodni minister je predložil zbornici načrt zakona, s katerim se imajo poostriiti nekatere določbe tiskovnega zakona. Časopisi, v katerih se bode hujskalo k umoru, tatvinam, ropu, požiganju ali proti varnosti države, bodo se konfiskovali, uredniki pa potegnili v preiskovalni zapor in se bodo kaznovali z ječo do treh mesecev in denarno globo od 100 do 3000 frankov. Vsega tega dosedaj ni bilo. Radikalni listi se temu odločno upirajo. Splošno mnenje je, da se načrt zakona ne bode nespremenjen vzprejel. — Anarhistični čini se še zmirom pojavljajo. Te dni prišla je policija na sled groznemu dejanju, ki bi bil povzročil več strahu in škode, kakor vsi prejšnji atentati. Neki Pariški kanal napolnjen bil je z dinamitom in zahvaliti se je le policiji, ki je zadevi prišla na sled in okornosti zločinca, da se ni zgodila strašna eksplozija.

Rusija. — Ruski car došel je s svojo družino te dni v Kodanj, da se udeleži zlate poroke svojega tasta kralja danskega. — Lakota pustila je v Rusiji strašne nasledke. Več kakor polovica vprežne živine posebno konj je poginilo in še ti kar jih je ostalo, so komaj sposobni za delo. Predno ne bo novine boriti se bodo imeli po nekaterih krajih še zelo za življenje.

Srbija. — Regenta Jovana Rističa zapustili so vsi pristaši in zdaj je popolnoma osamljen. Celo njegovo glasilo „Srpska Nezavisnost“ moralo je zaradi nedostatne podpore prenehati izhajati. Podporniki lista in pristaši njegovi prestopili so vsi v nasprotni tabor Avakumovičev. To je posledica Rističevega rovanja proti kraljici Nataliji. Sedaj išče Ristič zavetja in pomoči pri Pašičevi vladni radikalni stranki, toda tudi tu ne bode dobro došel in radikaleci gledali bodo le na to,

da si bodo izkoristili njegovo moč in veljavo, katero še ima, potem mu bodo pa rekli „Z Bogom“.

Bolgarija. — Dan 23. maja kot narodni praznik sv. Cirila in Metoda aposteljnov bolgarskega naroda, praznoval se je letos posebno slovesno. V Plovdivu, kjer je aposteljnoma posvečena tudi ena cerkev, bil je ta dan posebno veličasten. Svečanostij v Sofiji vdeležili so se vsi ministri, drugi dostojanstveniki in vsa šolska mladež. Metropolit sofijski imel je slovesno službo božjo. Ravnatelj Stojanov in neki dijak proslavljala sta v govorih velike zasluge, katere sta si stekla sv. brata za bolgarski narod. Tudi vojaštvo bilo je pri slavnosti navzoče. Po teh dopoldanskih svečanostih bile so popoldne velike vrtné in ljudske veselice, na večer bila je bakljada po mestu. Mesto je vse v zastavah in posebno okrašeno je poslopje sobranja.

Obrtnija.

Nekaj o lesnih namakah.

(Holzbeizen.)

Mizar rabi lesne namake iz treh vzrokov, namreč 1) da daje svojemu lesu kako poljubno, če tudi ne v prirodi se nahajajočo barvo, 2) da cenim domačim lesom napravi lice dragih, tujezemskih lesov in 3) da naredi gladkemu lesu površje marogasto in plamenasto in tako povzdigne njegovo lepoto. V vseh teh slučajih je v prvi vrsti važna namaka ali barvilna tekočina, s katero napojimo dotični les. Namako rabimo gorko ali pa mrzlo, časih položimo tudi les vanjo in ga kuhamo v njej. Les treba vselej s strguljo osnažiti, potem namočiti in še le pozneje s plovcem (Bimstein) ogladiti. Pri gladenji se pokaže tam pa tam prvotni les, ker se namaka ni dovolj globoko vjedla; zato treba vselej še jedenkrat ali dvakrat namočiti. Nekateri mizarji gladijo z gorko namako namesto z oljem, kar pa ni tolikega priporočila vredno, ker je konečni blesk vedno slabši, nego če brusimo z oljem.

Namaka ne gre posebno globoko ter pobarva lesu samó površino. Tudi so razni lesovi zelo različni glede svojih lastnostij pri namakanji. Vsak les ne sprejme iste namake in se ne more ž njo jednako lepo in trpežno pobarvati. Vzrok temu je razna starost lesa, manjša ali večja gostota, razna kemiška sestava in različna zgradba posamičnih delov. Zato ne smemo pričakovati, da bi se nam posrečilo razne lesove z isto namako in istim postopanjem jednako pobarvati; sploh ni mogoče, za vse slučaje podati vedno veljavnih predpisov, marveč delavec mora z nekim posebnim čutom preudariti in vedeti, kako močna naj bode namaka, katere tvarine je treba več ali manj vzeti, kolikrat naj les zaporedoma namoči itd. Tudi je treba les previdno izbrati. Da posnemamo dragocen tujezemski les, ni še dovolj, ako zadenemo le njegovo barvo, temveč za podlago ji tudi moramo vzeti les, ki ima z dotičnim tujim lesom kolikor mogoče jednako sestavo, posebno, kar se tiče letnic in zrcal. Popolnoma enakomerno se navadno le taki lesovi, ki imajo fino, enakomerno sestavo in le mala zrcala. V tem oziru je

izvrsten hrušev, lipov, brezov in javorjev les, bukev pa ni za raba, ker ima prevelika zrcala.

Če je le mogoče, naj les pred namakanjem leži ali pa stoji 1 do 2 dni v zakurjenem prostoru, da se mu površje dobro posuši. Tedaj se namaka dokaj bolje v je v les, nego če mu je površina mokrotna. Mrzle namake naredé večinoma milejše, svetlejše, a tudi bolj minljive barve, vroče pa povzročijo nasičene in trpežne tone.

V nastopnem hočemo opisati in navesti najnavadnejše namake, katere lahko vsak s priprostimi sredstvi in brez posebnega znanja kemiške vede izvrši. Uporaba je večinoma lahka, razumljiva in zanesljiva. Treba se je natančno držati recepta in vspeh gotovo ne izostane.

1.) Črne barve. a) Črna namaka, s katero se večinoma hrušev, lipov ali pa tudi javorjev les napaja, je v svoji sestavi zelo podobna navadnemu črnilu. Osem delov plave prožiljke (Blauholz) treba v 290 delih vode kuhati jedno uro; v odliki tekočini se potem tudi jedno uro kuha 32 delov alepških šišč; kolikor se pri kuhanji vode izpuhti, jo treba zmiraj doliti, da ostane tekočina v isti večini v lonci. Precejeni tekočini pridenemo 8 delov železnega vitrijola in 1 del kristalizovanega zelenega volka (Grünspan). V to raztopino denemo les, dokler je še vroča in ga pustimo v njej več dnij. Ako so predmeti večji, jih namočimo z opisano raztopino s pomočjo gobe ali pa primernega čopiča. b) Drug, tudi prav dober recept za črno namako je nastopni: Plavo prožiljko kuhaj, prideni ji nekaj goluna, namaži z vročo tekočino dotični les večkrat, konečno pa ga prevleči še z jesihovokislo železno namako, katero dobiš, ako pustiš dober jesih dalj časa stati na rujnatih železnih opilkih (prodajajo pa jo tudi kemijske tvrdke.) c) Izvrstna, cena in priprosta je tudi naslednja črna namaka: Stolči in zdrobi 8 delov plave prožiljke, ter jih polij s 512 deli vrele vode. Ko se je izleček razstopil, prideni 1 del rumenega, kromovokislega kalija (chromsaures Kali) in parkrat dobro premešaj. Ta tekočina se dolgo drži, rabi se mrzla in les se 3 do 4krat ž njo napoji. Po polituri se jako lepo sveti. d) Hrastov les se lepo počrni, če ga položimo za 2—3 dni v močno golunovo raztopino, potem pomažemo z raztopino plave prožiljke v vreli vodi, kateri smo pridjali nekoliko modrilnega karmina (Indigocarmin) in ko se je posušil, zdrgnemo z raztopino zelenega volka v močnem jesihu. Če ni prvič dovolj črn, ponavljamo po potrebi namazanje s plavim lesom in zelenim volkom. e) Les se namoči z raztopino solnokislega anilina (Salzsaures Anilin) in bakrenega klorida. Ko se posuši, se takoj pomaže z raztopino kromovokislega kalija. V kratkem postane živo črn. Čim bolj je na svetlobi, tem lepše se črni. To namako smo uže priporočali svojim čitateljem.

(Dalje sledi.)

Mestna kurjava.

Tudi v Evropi začeli so posnemati velikanske ameriške skupne mestne kurjave. Evropski inženirji so se začeli resno pečati z vprašanjem, kako bi se po večjih

evropskih mestih vpeljale take kurilne naprave. Vsi se strinjajo v tem, da bode težko izpeljati pod zemljo cevi za gorko vodo, paro in gorki plin, ko je že vse prekrižano s kanali, vodnimi in svetilno-plinimi cevmi, ter električnimi vodili.

Da se pa vse to da izpeljati, pokazal je neki inženir v Aahenu. Za skupino kacic 20 hiš je zgradil skupno kurjavo. Na prostori mej temi hišami je postavil parni kotel. Par, ki se dela, goni parni stroj, kateri proizvaja elektriko in tako skrbi za razsvetljava. V hišah ni nobenih kurilnih naprav izimši kuhinje. Ker se s parom lahko kuha, z plinovim plamenom pa lahko peče, v teh hišah, ne potrebujejo premoga. Cevi niso široke. Ker niso cevi posebno dolge, se gorkote le malo izgubi.

Vsako teh 20 hiš ima štiri stanovanja po štiri sobe. Pri največjem mrazu porabi se na dan 1900 kg para. Vsako stanovanje potrebuje 3 električne luči po 16 sveč svetlobe, torej se porabi za 240 sveč svetlobe, za kar je treba 700 kg para. Pri hudem mrazu parni stroj ne daje dovolj para, in je treba naravnost iz parnega kotla napeljati par v gorkotvod. Po letu pa več para morajo izpustiti, ne da bi kaj koristil.

To je slaba stran te naprave, ali se jej nekoliko pride v okom z nabiralnikom za elektriko. Ko se upelje splošno ta umetna kurjava, po mestih ne bode ljudij več tako nadlegoval dim. Taka umetna kurjava stane 25 vinarjev ali 15 kr. za jedno sobo slednji dan, vsaka električna svetilnica pa stane vsako uro 2.5 vinarjev, ali 1 1/2 krajcar vsako uro. Če pa nečemo kake sobe kuriti, je pa narejena posebna naprava, da se pristop gorke pare zapre. Ta prvi poskus je tako vspešen, da smemo pričakovati, da tudi v drugih mestih začnejo poskušati vvajati skupno kurjavo.

Obrtnijske raznoterosti.

Varenje z električnim tokom. V novejšem času so jeli variti kovine s pomočjo močnih električnih tokov, kar je za razne industrije velikega pomena. Tako je tudi mogoče raztrgane trakovne žage zvariti z elektriko. Konca se opilita, pritisneta jeden k drugemu in tedaj se skoz nje spusti močen električni tok. Kmalu se toliko ogrejeta, da se začneta topiti in varenje je v par minutah dovršeno. V Ameriki na tak način celo zobé vstavljajo žagam. Žago le treba zvezati z jednim polom električnega vira, zob pa z drugim. Robovi se stopé in zob se prime žage.

Dober lim se ne sme nikdar kuhati v pravem pomenu besede. Vrel lim dokaj manj drži, nego oni, ki je pravilno segret. Lim naj postane na ognji vroč, a kuhati se ne sme. Ako rabimo lim pri lesovih, ki stoje v mokrotni vlagi, ga namočimo najprej v jesihu, potem mu pridenemo nekoliko dvojnokislega kromovega kalija (Doppelchromsaures Kali) in konečno vse segrejemo. Tak lim drži izvrstno celo v vodi. Raje se pretrga les, nego da bi lim spustil.

Tapete lahko z vodo umijemo, ako jih poprej na nastopni način prepariramo. Dva dela boraksa in 2 dela šelaka raztopimo v 24 delih vode, raztopino precedimo skozi fino cunjjo in ž njo namažemo tapete. Ko se posušé, jih s krtačo zlikamo. Take tapete smemo z vodo zmirati, ne da bi šla barva od njih.

Obrtnija.

Nekaj o lesnih namakah.

(Holzbeizen.)

(Dalje.)

2. Rudeče barve. a) V stekleni posodi namakaj osem dni na kakem toplem kraju nastopne tvarine: 1 kilo zmljete rudeče limske prožiljke (Lima-Rothholz), 60 gramov čistega potošlja, 2 1/2 kilo vode. Vsak dan treba steklenico parkrat stresti, konečno pa precedi skozi sukno; pred rabo ogrej tečino in tolikrat namaži predmet, dokler ne postane lepo rudeč. Ako hočemo, da postane barva še lepša in bolj živa, prevlečemo les, dokler je opisana namaka še mokra, z raztopino 60 gramov goluna v 1 kilo vode. Da se golun v vodi hitreje raztopi, jo razgrejemo. Pozneje je treba še precediti.

b) Škrlatasto-rudečo namako dobimo z naslednjim postopanjem. Kuhaj jedno uro 1 kilo nastrganega kampeškega lesa (Campecheholz), 250 gramov nastrgane rudeče limske prožiljke v 2 1/2 kilo vode, potem precedi in s to tekočino namaži dotični les tolikrat, da se pokaže zaželeno barva. Poleg tega raztopi 5 gramov potošlja v 1/2 kilo vode, precedi in s tem prav na lahko prevleči les, katerega si prej rudeče pobarval.

c) Kuhaj 4 do 5 minut v pocinjeni posodi 100 gramov karmina v 1 1/2 kilo destilovane vode. Ko se kuha, počasi prilivaj salmikovca, pusti, da še par minut povré in namake je gotova. Ž njo se les namaže, manjši kosi pa se položé vanjo, da jih raztopina popolnoma prevzame.

d) Kuhaj 3 ure 400 gramov košeniljke v 5 kilo vode in s to raztopino namaži les. Ko je suh, se prevleče še z razredčenim klorovim cinom, kateremu smo pridjali nekoliko vinske kisline in sicer 100 gramov vinske kisline, 200 gramov klorovega cina, oboje raztopljeno v 3 1/2 kilo vode.

e) Kuhaj les najprvo pol ure v raztopini 100 gramov goluna v 1 1/2 kilo vode, pozneje pa ga namoči z raztopino 100 gramov zmajene krvi v 1 kilo špirita. Večkrat če pobarvamo les z zadnjo tekočino, bolj postane temno rudeč.

f) Cena namaka za navadna dela je naslednja: 1 kilo santelovega lesa (Sandelholz), 6 kilo vode in 1/2 kilo goluna skuhaj in s tem namoči les. Ako hočemo, da je ta barva posebno trpežna, jo konečno še prevlečemo z raztopino 100 gramov zmljetega brošča (Krapp) v 1 kilo vode, kateri prideni še 15 kapljic cinove raztopine.

g) Raztopi na vročini 100 gramov bakrenega vitriola v 10 kilo vode in namoči z vrelo tekočino dotični les. Ko postane suh, ga prevleči z vročo raztopino 90 gramov rumene krvne lužnine (Blutlaugensalz) v 1 kilo vode. Ta namaka je rudeča ko kri in povsem trpežna.

h) Črešnjev les postane lepo temno rudeč, ako ga namažemo z gostim vapnenim beležem (Kalkmilch), kate-

rega toliko časa pustimo na lesu, da se posuši. Vapneno skorjo potem s krtačo odstranimo in zadnje njene ostanke z gobo zmijemo.

(Dalje nasl.)

Obrtnijske raznoterosti.

Kaljenje jekla in železa. Gosp. F. Harum, uradnik dunajske parabrodne družbe, je baje izumil novo in izvrstno sredstvo za kaljenje železa. Železo postane tako trdo kakor demant. Postopanje je priprosto, ceno in se vrši kemijskim potom. Porabiti se more pri vsaki poljubni množini železa, ker železo pri tem ne zgubi svoje prožnosti, je iznajdba tem več vredna. Izumitelj pričakuje, da bode njegovo sredstvo velikanskega vpliva na razno orodje, kateremu bode moči dati ogromno trdoto in silno trpežnost. Tudi druge kovine postanejo pri uporabi Harumove metode bolj trde in vztrajne. Pričakujemo v kratkem kaj bolj obširnih poročil o zanimivi iznajdbi.

Novo sredstvo za znaženje kovinskih delov pri mašinah, nam popisuje list „Chem. Laboratorium des baier. Gewerbe-Museums.“ To sredstvo izvrstno osnaži in zlika železo in jeklo, ter sestoji iz 5 delov terpentina, 25 delov stearinovega olja, 25 delov najfinejšega gladilnega rudečila (Polierroth) in 45 delov najfinejšega živalskega olja. Kaši podobni zmesi prilijemo po potrebi špirita, potem pa s čopičem namažemo dotične dele. Ko se špirit izhlapi, se skorja zdrgne proč s suho zmesjo 45 delov živalskega olja in 25 delov gladilnega rudečila. Vsi deli so zelo lepo posvetijo.

Tiskanje na kovinske ploče je dosedaj delalo našim tiskarjem veliko preglavico, posebno pa tiskanje z različnimi barvami, kajti kovinska ploča je premalo prožna, da bi vzela pravilne barve iz kamenite ploče. V novejšem času se je posrečilo, ta nedostatek na jako priprost način odstraniti in sedaj tiskajo na kovinske ploče z različnimi barvami brez posebnih zadržkov. Brezdvombeno bode nova iznajdba ugodno vplivala na razne porabe v umetnih obrtih in pričakovati nam je v trgovini prav kmalo ličnih tiskovnih izdelkov na kovinskih pločah.

Kmetijstvo.

Zdravstveni pomen gozda.

Preiskave so pokazale, da je gozdni zrak velikega pomena za zdravstvo zaradi velike čistote. Prost je dima in prahu, škodljivih plinov in para. Tudi nima toliko zdravju škodljivih bakterijskih klic, ki so vzrok raznim nevarnim boleznim, kakor mestni zrak. Gozd blagodejno vpliva na podnebje. Varuje pred preveliko vročino in pa pred mrzlimi suhimi vetrovi, ki prouzročajo razna vnetja. V gozdnih krajih se temperatura veliko manj preminja in to je tudi velike važnosti. Hitre premembe temperature vplivajo kaj slabo na zdravje. V gozdnem zraku je jako mnogo ozona, kar jako ugaja zdravju.

Preiskave gozdne prsti so pa pokazale, da v njej ne vspevajo zdravju škodljive gljivice. Prst v gozdu je pri koreninah zmerno vlažna, ker drevesne veje zabranijo, da vsa voda ne pride na tla. Vlažnost gozdne prsti je vedno blizu jednaka. Prst je kislja in se zatorej jako počasi razkroja, posebno, ker je v gozdu veden hlad. V taki prsti pa ne vspevajo razne zdravju škodljivi bacili. Preiskavanje je dognalo, da je v pognojeni njivski

pešto se je k slavnostim pripeljal cesar. Cesarica se pa te slavnosti ne vdeležuje. Več visokih oseb na Ogerskem je bilo pri teh priložnostih odlikovanih z visokimi redi. Pri teh slavnostih se kaže najlepša sloga mej vladno stranko in opozicijo. Ves madjarski narod se raduje samostojnosti in napredka poslednjih petindvajsetih let. Nemadjarski narodi pa seveda niso pri tej priliki tako veseli. Zanje je minola četrt stoletja prinesla malo veselega. Iz vseh javnih zastopov so jih izrinili, uničili so jim razne izobraževalne zavode. Te narodnosti so prihod vladarja tudi udano pozdravile, vsaj baš od njega pričakujejo zboljšanja stanja, kar so najbolje pokazali Rumuni, ki so bili odposlali deputacijo naravnost na Dunaj, da vladarju sporoči njih težnje.

Italija in Avstrija. — Italijanska zbornica je vladni načrt zakona, po katerem naj bi se uveljavila vinska klavzula v trgovinski pogodbi Avstro-Ogrske z Italijo, vzprejela z veliko večino. Po tem takem zniža Italija carino na vino ki prihaja iz naše države tja na 5 frankov 75 centesimov ob ednem pa si pridobi pravico izvažati svoje vino k nam za 3 gl. 20 kr. Da bo to našemu vinorejstvu v škodo, je več kakor gotovo, kajti naše vino z italijanskim z ozirom na ceno ne bode moglo konkurirati. V veljavo stopila bo ta klavzula dne 20. t. m. in moč nam bode torej videti nasledke te nesrečne pritikline k trgovinskim pogodbam prav v kratkem.

Francija. — Slavnosti v Nancyju vršile so se po doslej došlih poročilih mirno, a vseskozi z velikanskim sijajem. Republikanski predsednik Carnot sprejet je bil jako naudušeno. Ljudstva zbranega bilo je do 150 000. Češki Sokoli okrog 80 na številu, katere je vodil dr. Podlipny, sprejeti bili so s srčnimi „Na zdar“ klici in spremljani z velikim slavljem v mesto. Podlipnyja nosili so francoski telovadci na ramah. Slavnost počastil je tudi ruski veliki knez Konstantin, ki se ravno sedaj mudi na Francoskem. Pri njegovem dohodu bilo je nepopisno naudušenje na kolodvoru. Dijaki in telovadci priskrbeli so si takoj ruske zastave, voz v katerem se je veliki knez vozil, odičili so z zelenjem in cveticami in klicali: „Živila Rusija“, ter so mej petjem ruske himne spremili velikega kneza v mesto. Veliki knez je kazal svojo zadovoljstvo na tej ovaciji. Govori se, da bode Carnota na daljnem njegovem potovanju pozdravil na nemški meji v imenu Nemčije neki nemški general.

Nemčija in Rusija. — Pogosta poročanja raznih listov, da se tekom letošnjega poletja snideta nemški cesar in ruski car, uresničila so se dne 7. t. m. Ta dan sešla sta se namreč v pomorskem mestu Kiel cesar Vilhelm in car Aleksander ter ruski carjevič. Listi temu snidenju ne pripisujejo nobene politične važnosti. Vendar pa se z golovostjo sme reči, da so vsa pisarjenja o sovražnih pripravah ene države proti drugi neistinita in da je to snidenje znamenje prijaznih odnošajev mej Nemčijo in Rusijo.

Rumunija. — Rumunski prestolonaslednik kraljevič Ferdinand zaročil se je s princezino Edinburško, sorodnico ruskega cara. Tem povodom došlo je kralju brez števila čestitk in lojalnih priznanj iz vseh delov dežele. Predsedstvo narodne zbornice in ministerstvo se je tem povodom kralju poklonilo in mu čestitalo na tem dogodku kot zajamčenji sreče in lepe prihodnosti rumunskega kraljestva. Kralj se je na tej ovaciji presrečno zahvalil in je poudarjal, da ga te čestitke napolnjujejo z veseljem in navdajajo z upanjem na bodočo srečo in blaginjo dežele. Tudi vse časopisje piše jako laskavo o tem dogodku in pozdravlja presrečno kraljevičevo zaroko.

Severna Amerika. — Državni tajnik Blaine odpovedal se je svojemu poslu in naznanil to v posebnem pismu predsedniku Harrisonu. Harrison je ostavko vzprejel. Karakteristično za odpoved Blainejevo je okoliščina, da je on odpoved izročil ravno na predvečer proglašenja kandidatov za prihodnjega predsednika Zjedinjenih držav. Govori se, da Blaine hoče kandidirati in da je upanje, da celo prodere.

Obrtnija.

Nekaj o lesnih namakah.

(Holzbeizen.)

(Dalje.)

Anilinske rudeče namake. a) Svetlo nežno rudeča namaka: 50 g eosina in 4 kilograme kapnice ali dežnice.

b) Temnejše rudeča namaka: 120 g avrore in 4 kilograme dežnice.

c) roza-rudeča namaka: 120 g rose bengale in 4 kilograme dežnice.

d) Karminsko-rudeča namaka: 120 g rouge cochenille in 4 kilograme dežnice.

e) Temno rudeča namaka: 120 g fuhsina, 30 g orange in 4 kilograme dežnice.

f) Črešnjevo-rudeča namaka: 150 g cerise bleuâtre in 3 1/2 kilograma dežnice.

3. Rumene namake. a) Namakaj 60 g fino stolčene kurkuma-koreninic (Curcumaewurzel) v 500 g 90odstotnega špirita in sicer več dni, potem pa precedi skozi pivni papir. S to tekočino barvaj dotični les. Ko se posuši, se more lepo politirati ali z lakom prevleči.

b) Zmešaj 15 delov ločnice (Scheidewasser) s 45 deli dežnice in s to raztopino maži les. Sama ločnica les precej temno porujavi.

c) Namakaj nekaj dni 15 delov žefrana v 60 delih 90 % alkohola in konečno precedi.

d) Kuhaj 500 g zmljete rumene prožiljke (Gelbholz), in 500 g brezovega listja v 1 1/2 kilograma oceta jedno uro, potem pa precedi. Poprej pa moraš les napojiti z raztopino 30 g potošlja in 30 g goluna v 1 kilogramu vode. Ko si les namočil s to raztopino, namoči ga še s prvo tečino; boljše je pa, če les za jedno uro celó vanjo položiš.

e) Raztopi 45 g potošlja v 120 g dežnice, oboje vlij na 15 g orleana in pusti vse skup kake 3 dni na toplem prostoru. Treba je večkrat pomešati. Konečno se precedi in pridene 5 g salmijakovca.

f) Kuhaj 500 g stolčenih rumenih jagod (Gelbbeeren) v 1 1/2 kilograma vode, kateri smo pridjali 20 g goluna. Konečno precedi.

g) Raztopina 1 dela kromovo-kislega kalija v 100 delih vode lepo pobarva svetle, malo čreslevine v sebi imajoče lesove. Hrast pa postane temno rujav.

h) Raztopi 100 g gumigute v 600 g ločnice, potem pa kuhaj oboje v 1 1/2 kilograma vode. Ta namaka je lepo rumena. Z mlačno vodo se lahko razredči, da postane bolj svetle barve.

i) Les se najprvo namoči z razredčeno žvepleno kislino, potem pa se prevleče z vrelo raztopino 20 g pikrinove kisline (Pikrinsäure) v 200 g vode.

Za Evropo je zlo vse edno, ako je voljen Blaine ali Harrison. Oba sta interesom evropske trgovinske politike nasprotna in na zboljšanje teh razmer bi bilo le upati, ako bi pri volitvah podlegla republikanska stranka, torej Harrison in Blaine in bi zmagala demokratska stranka in bi bil izvoljen Cleveland. Toda to se ne bo zgodilo, ker republikanci imajo več zaslombe v državi, nego demokratje.

Obrtnija.

Nekaj o lesnih namakah.

(Holzbeizen.)

(Dalje.)

Anilinske rumene namake. a) Čisto rumena: 150 g naftalinove rumene (Naphtalingelb), 4 kg dežnice.

b) Žefranasto-rumena: 180 g žefranina, 3 kg dežnice.

c) Temno-rumena: 150 g ksantine, 4 kg dežnice, ali pa 180 g fosfine, 3 kg dežnice.

d) Pomarančasto-rumena: 150 g orange, 4 kg dežnice.

f) rudečkasto-rumena: 200 g orange, 50 g fuksina, 5 kg dežnice.

g) Svetlo-rumena: 130 g solčne rumene (Sonnen-gelb), 4 kg dežnice.

4. Modre (plave) namake. a) Vmešaj počasi 50 g fino stolčenega modrila (indigo) v 400 g angleške žveplene kisline. Raztopina naj stoji 12 ur na toploti 20° R., potem jo vlij v 5 kg dežnice in precedi skozi klobučevino.

b) Raztopi 20 g modrilnega karmina (Indigocarmin) v 400 g vode, ter namoči z vrelo raztopino dotični les.

c) Les namoči z raztopino jesihovo-kisle glinice, katero napravi po nastopnem receptu: 1 del kisavnatega svinca (Bleizucker) raztopi v vodi, isto tako tudi 4 dele goluna, potem obe raztopini zmešaj in prideni vsemu skup dva in dvajseteri del ($\frac{1}{22}$) kristalizovane sode. Čez noč naj se ustoji, čisto tekočino (v kateri se nahaja jesihovo-kisla glinica) odlij od gošče in prideni še vode, če je treba. Ko je les s to raztopino namočen, namaži ga še z namako 6).

d) Beli lesovi, na pr. javor, lipa, se lepo turško-modro pobarvajo z naslednjo namako: Najpravi najprej raztopino 100 g zelenega volka (Grünspan), 400 g salmi-jaka, 800 g vapna v $3\frac{1}{2}$ kg vode. S to raztopino namoči les večkrat, potem pa takoj še z zavrelico: 100 g plave prožiljke (Blauholz), $1\frac{1}{2}$ kg vode, 10 g ločnice (Scheidewasser).

Anilinske modre namake. a) Svetlo-modra: 150 g Bleu de lumière, 4 kg dežnice.

b) Temno-modra: 150 bengalsko-modre (Bengalblau), 3 kg dežnice.

c) Nebesno-modra: 140 g Bleu de ciel, 4 kg dežnice.

d) Zelenkasto-modra: 150 g Bleu très vert, 3 kg dežnice.

(Dalje nasl.)

Obrtnijske raznoterosti.

Lepilo za špranje. Špranje med deskami (na pr. na tleh) se hitro in trpežno zamašijo z raztopino 1 dela kolofonije in 2 delov rumenega voska, v katero smo otresli in vmešali 2 dela zmljetega žganega okra.

Ruski lim. Lim, ki pride naprodaj pod tem imenom, ima primešane nekoliko krede in cinkovega oksida. Zato je bel in neprozoren. Ako limu primešamo 4 do 8% krede, dokaj boljše drži. Zato rabimo ruski lim za pritrjevanje kovinskih ploč na les, na pr. pri vdelenih okraskih (intarzijskih), katerih bi navadni lim skorej ne držal.

Trdnost zlimanih ploskev. Lim tem boljše prime, čim bolj smo ga vgnali v luknjice dotičnega lesa. S koncema drži tudi bolje, nego pri podolžnem lesu. Zanimivi so nastopni podatki o trdnosti zlimanih ploskev. Številke povedo, koliko kilogramov je treba moči, da raztrgamo 2 zlimani ploski, ki sta veliki po jeden milimeter.

a) Če sta dva s koncema zlimana:

Bukev	1.50 kg
hrast	1.22 kg
smreka	1.05 kg
javor	1.00 kg

b) Če sta lesova zlimana podolgoma (letine ob letinah):

Bukev	0.79 kg
hrast	0.55 kg
smreka	0.24 kg
javor	0.63 kg

Ako je les na mokrem, lim ne drži. Če smo pa vročemu limu pridjali nekoliko lanenega firneža, drži potem tudi na vlažnem kraju. V ta namen kuhaj 8 delov lima v približno 32 delih vode, da dobiš močen lim, potem mu primešaj $4\frac{1}{2}$ dele lanenega firneža (katerega dobiš, ako staro, čisto laneno olje s 16 delom svinčene gladkine (Bleiglätte) kuhaš), pusti še povreti par minut, potem pa rabi ta lim kolikor mogoče vroč. Čim stareji je firnež, tem bolji je lim.

Kmetijstvo.

„Čemu nam služi karbolinej?“

Vprašanje to si je stavil marsikateri naših cenjenih naročnikov, ko je čital naznanilo o karbolineji po raznih novinah, ali pa če je videl slučajno kje povlako, ne vedoč, zakaj se maže les ravno s karbolinejem, a ne s kako drugo oljno barvo.

Karbolinej je mastno olje, katero se maže kakor firnež. On daje lesu lepo rjavo površino in 3 do 4kratno daljšo trpežnost. Tako imenovano impregnacijo (napojenje) lesenih naprav do sedaj še malo cenijo po deželi, veliko bolj pa jo cenijo pri železnicah, pri katerih trošijo vsako leto na milijone za mazanje prožnih tramov, prepričavši se po večletni poskušnji, da so morali zamenjavati nenamazane trame v 3 do 4 letih, namazane pa še le v 16 do 18 letih. Koliko lesa in dela se tako prihrani!

Karbolinej hrani vse lesene reči gnjilobe in prelege. Ker ni drag in ker sleharni delavec lahko maže, obvaruje se človek lahko škode. Karbolinej pa je tudi zelo izdaten, ker se namaže z 1 kilo 5 do 6 m² metrov površine. Če pomislimo, da za namazanje novega voza

med Slovenci brezverstvo nima onega pogubnega vpliva kakor drugod. A tajiti ne smemo in ne moremo, da tudi med Slovence sili brezverski duh. Nevarnost je vedno večja, zato treba delovati o pravem času, da se poživlja in prenavlja tudi v prihodnje katoliško prepričanje in katoliško življenje v vseh slojih slovenskega ljudstva. Ta misel je rodila prepričanje, da je tudi za Slovence potreben katol. shod. — Osnovni odbor, ki se je ustanovil v ta namen, dovršil je najpotrebnejše priprave in danes stopi pred Slovence ter jih vabi na I. slovenski katoliški shod, ki se bo vršil v Ljubljani dne 30. in 31. avgusta t. l. po točno določenem programu. Slovenci! I. slovenski katoliški shod v Ljubljani naj spričuje, da živi med nami še vedno isto katoliško prepričanje, s katerim se je naš narod odlikoval vsa stoletja, odkar je vstopil v katoliško cerkev. Ta shod naj bo svetu porok, da Slovenci tudi v sedanjih časih ostanemo zvesti načelom katoliške vere, ter da smo pripravljene vse storiti, da ta načela ostanejo v veljavi pri našem ljudstvu za vselej. V ta namen pa nam treba: Jasnosti o naših namenih in sredstvih. — Medsebojni razgovori umnih zbranih mož na katoliškem shodu k temu gotovo mnogo pripomorejo. Treba nam je navdušenja za našo sveto stvar. In kaj naj nas bolj navdušuje, kakor v obilnem številu zbrani rojaki, ki so v svojem prepričanju in v svojih namenih vsi enega duha in enega srca, pripravljene, da ponesejo seboj sklepe katoliškega shoda ter jih širijo in jim veljavo pridobivajo med drugimi svojimi rojaki! Treba nam je pred vsem jedinosti in složnega delovanja. — Osnovni odbor vabi zato vse Slovence na katoliški shod ter bo še posebno povabil vse zakonodajalne zastopnike slovenskega ljudstva. Za sloga na podlagi načel katoliške vere delovati, za to jedinost navduševati, to je posebno važen namen katoliškemu shodu. Najlepše bi bil dosežen namen I. slovenskega katoliškemu shodu, ko bi bila dosežena ta jedinost med Slovenci. Naj bi pač vsak zavedni Slovenec deloval na to, da se taka jedinost vstvari in ohrani med Slovenci, ker le v tej jedinosti je mogoče v resnici koristno delovati za naš narod, le v tej jedinosti je mogoče narodu slovenskemu ohraniti njegov narodni obstanek. Katoličani Slovenci! Pridite v obilnem številu na I. slovenski katoliški shod. Razpravljale se bodo na tem shodu stvari, ki zanimajo vsakega zavednega Slovenca. Kmet, rokodelc in delavec, prijatelj šole, vede in umetnosti, pospeševatelj poštenega tiska in katoliškega življenja, z besedo: vsak pravi prijatelj dušnega in gmotnega napredka med Slovenci našel bo na katoliškem shodu mnogo zanimivega in koristnega. Katoliški Slovenci pokažimo na I. slovenskem katoliškem shodu, da smo in da vedno ostanemo zvesti sinovi svojemu Bogu in svojemu domu ter da hočemo, kakor to zahtevajo sedanje razmere, na podlagi načel naše katoliške vere, skupno in jednotno delovati za duševni in gmotni napredek svojega ljubljene naroda!“

Hrvatska. — Vlada je razpustila mestni zbor v Zagrebu. Zbor se je vladi hudo zameril s tem, da je bil sklenil, da ne odpošlje k petdesetletnici obnovljenja ogerske države v Budimpešto deputacije, če ne bode hrvatske deputacije pred kralja vodil ban. Ker gospodje v Budimpešti niso dopustili, da bi ban predstavil Hrvate, je zagrebška deputacija izostala. Mestni zbor je pa vlada razpustila. Vlada bode pač napela vse sile, da pri novih volitvah v mestni zbor spravi tudi sebi povoljno večino, da potem na Hrvatskem ne bode več veljavnejšega zastopa, ki bi se upal vladi upirati.

Italija in Nemčija. — Italijanski kralj in kraljica došla sta dne 20. t. m. v Potsdam, da obiščeta nemškega cesarja in cesarico. Vsprejem je bil jako prisrčen in navdušenost prebivalstva velika. Kraljevskima dvojicama napravljajo se povsod velikanske ovacije. Pri povratku obiskala bode kraljevska

dvojica tudi Berlin. Magistrat dovolil je 10 000 mark v okrašenje ulic. Časopisi temu posetu pripisujejo veliko važnost, povdarjajo prijateljske odnose mej Nemčijo in Italijo in slavijo italijansko zvestobo glede storjene zveze.

Francija. — Mej francoskimi ministri zavlada je zopet nesporazumljenje. Vojni minister Freycinet se ne more menda več sporazumeti z ministerskim predsednikom Loubet-om in pričel je pogajanja s Constansom, nasprotnikom sedanjega predsednika v namen, da bi se sedanja vlada vrgla in spravila na krmilo nova vlada, v kateri bi bila tudi ona dva zastopana. Koliko je na tem resnice, ne vemo, očitvidno pa je, da je Freycinet republičanskega predsednika Carnota jel po strani gledati in mu nasprotovati. Govori se celo, da Freycinet sam hrepni po predsedništvu.

Srbija. — Umril je regent Protič. Pokojnik bil je najstarejši član regentstva in posebno naklonjen sedanjemu razkralju Milanu. Protič je, kakor znano, najbolj roval proti Nataliji in delal prepire mej njo in Milanom glede vzgoje njihovega sina Aleksandra, sedanjega kralja srbskega. Do izvolitve novega regenta vodila bosta regentstvo ostala dva regenta Ristič in Belimarkovič.

Belgija. — Pretečeni teden vršile so se v Belgiji volitve v narodno zbornico in v senat. Te volitve so bile pa za to posebno važne, ker imata nova zbornica in senat izvršiti revizijo ustave. Izida volitev ni nobena stranka posebno vesela. Sicer si je konservativna stranka zopet pridobila povsod večino, ali dvetretjinsko večino je vender izgubila. Tega kriva je pa zveza liberalne, napredne in socijalistiške stranke, ki so vzajemno delovale. V senatu bode 46 konservativcev in 30 liberalcev, v zbornici poslancev pa 92 konservativcev in 60 liberalcev. Kako bi pri tem razmerji glasov izpala revizija ustave se ne ve, eni pravijo, da se bo vsprejela občna volilna pravica, drugi pa zopet sodijo, da bode konservativna stranka prodrla. Ker je za vsaki predlog tikajoč se revizije ustave treba dvetretjinske večine, te pa nima nobena stranka, mogoče je še, da se bo vsa stvar zavlekla. Pri tej razmerji glasov je prememba le mogoča, da se edna stranka sprijazni s predlogom druge stranke.

Rusija. — Finančnemu ministru Višnjegradskemu se je zdravje že toliko zboljšalo, da je upati, da z dnem 1. septembra zopet prevzame vodstvo finančnega ministerstva. — Žid Hirsch in ruska vlada sta se glede izseljenja židov tako sporazumela, da se v 25 letih na Hirscheve stroške izseli iz Rusije 3.500.000 židov. Letos izseli se jih 25.000. Izseljevanje vodil bo posebni osrednji odbor v Peterburgu. Izseljeni židje izgube vse ruske državljanske pravice in Hirsch vložil bode 100.000 rubljev kavcije, da se nobeden izseljenec več ne povrne v Rusijo.

Grško. — Pričakuje se vsaki dan, da odstopi staro ministerstvo in nastopi novo, sestavljeno po smislu ravno izvršenih volitev v narodno zbornico. Novi ministerski predsednik bo Trikupis. Govori se, da so Trikupis in njegovi somišljeniki jako nevoljni, ker se pusti sedanji vladi toliko časa gospodariti in da se sedanje ministerstvo ni prisililo takoj po izvršenih volitvah dati ustavko. Staro ministerstvo izdalo je menda več odredb, ki Trikupisu niso povšeči. — Predsednikom zbornice voljen je Boudouri pristaš Trikupisov.

Obrtnija.

Nekaj o lesnih namakah.

(Holzbeizen.)

(Dalje.)

5. Zelene namake. a) Les namoči z ocatovokislo glinico (essigsäure Thonerde), potem pa ga prevleci z

obaro iz jagod kozje črešnje in indigo-karmina. Jagode kozje črešnje in sorodnih krljikovcev prodajajo pod imenom rumene jagode (Gelbbeeren).

b) 10 gramov indigo-karmina raztopi v 50 gramih vode; potem raztopi še v vreli vodi 20 gramov čiste pikrinove kisline (Pikrinsäure), ter obe raztopini skupaj zmešaj.

Anilinske zelene namake. a) Svetlo-zelena: 150 g metil-zelene (Methyl-grün), 3 kilograme dežnice.

b) Temno-zelena: 150 g metil-zelene, 30 g Bleu de lumière, 4 kg dežnice.

c) malahitovo-zelena: 150 g malahitovo-zelene (Malachitgrün), 3 kg dežnice.

d) Rumenkasto-zelena: 180 g kisle-zelene (Säuregrün), 4 kg dežnice.

e) Listno-zelena: 150 g malahitove-zelene, 30 g naftalinove-rumene, 4 kg dežnice.

f) Temna listno-zelena: 150 g malahitove-zelene, 30 g Bleu de lumière, 3 kg dežnice.

6.) Rujave namake. a) Skuhaj 500 gramov modre prožiljke (Campeche-Blauholz) in 500 gramov orleana v 3 kilo vode, tej obari pa prideni raztopino 15 gramov pepeljike v 50 gramih oceta. — Oboje skup daje dobro rujavo namako.

b) Kuhaj 1 del katehuj (Katechu) v 6 delih vode in sicer jedno celo uro, med kuhanjem pa večkrat mešaj, da se katehú ne posede na dno in ne prime posode, potem precedi skozi čisto platno, osnaži posodo, vzemi iz nje goščo, na to pa v njej tekočino še jedenkrat povri. Konečno raztopi deseti del goluna in namaži še z vročo tekočino dotični les. Ko se posuši, namoči les še z raztopino 1 dela dvojno kromovo-kislega kalija v 25 delih vode. Potem dobi les lepo nasičeno kostanjevo barvo.

c) Jodova tinktura (Jodtinctur), raztopljen v vinskem cvetu, daje tudi lepo rujavo barvo, ki pa se ne drži na zraku in svetlobi.

d) Raztopi 1 del nadmanganovo-kislega kalija (übermangansures Kali) v 20 delih vode. Ta namaka je jako primerna za veliko slučajev. Večkrat če namažeš les ž njo, bolj postane temen. Na hruški in črešnji se posebno lepo podá. Barva je trpežna in izvrstno sprejema razne lake in pokosti. Po namazanji treba les dobro z vodo zmiti. Opisana namaka se prime celo na limanih ali pa s polituro napojenih ploskvah.

e) Splošno v porabi je lepa rujava, zelo trpežna namaka, katero dobimo, ako raztopimo primerno množino kaselske rujave barve (Casslerbraun) v vreli vodi, potem pa ji pridenemo malo sode ali pa pepeljike.

f) Raztopi v 2 kilogramih vode 150 g pepeljike, ter s to vrelo raztopino namoči les. Ko se posuši, napoji ga še z vrelo raztopino 20 g šiškove kisline (Pyrogallussäure) v 2 kg vode.

g) Ako vložiš segnjitih orehovitih korenin v kako kislino, dobiš lepo rujavo namako. Če si vzela solno kislino, je barva orehova, če pa rabiš solitarno kislino,

postane les bolj mahagoniju podoben. To namako je priporočati posebno za mehke lesove.

h) Naber v jeseni zelenih orehovitih luščin, raztolči jih nekoliko in pusti, da gnjijo kake 2 meseca. Potem stolči luščine v možnarji, na to jih kuhaj z dvojno množino vode v posebnem lonci, prideni malo goluna in lepa rujava namaka je gotova. (Dalje nasl.)

Obrtnijske raznoterosti.

Pritrjevarje železa v kamen. Novejši poskusi v Ameriki so pokazali, da cement najbolje pritrdi železo v kamen, boljše nego žveplo ali pa svinec. Železo v cementu tudi nikdar ne zarjavi. Tudi cena cementa je ugodna tej porabi. Samó to je nerodno, ker potrebuje cement vsaj jeden dan, da se potrdi, mej tem ko sta žveplo in svinec v kratkem času strjena.

Razna lepila (kiti). Za razna lepila podajemo tu nekaj novih pravil. a) Kit za železo, ki ostane tudi v razbeljenem stanju nespremenjen: 4 dele železnih opilkov, 1 del stolčene mastne ilovice, 1 del neizgorne ilovice se dobro zmeša in s slano vodo napoji. V vročini se to lepilo stopi v steklu podobno maso, ki je silno trpežna. b) Kit za les in opeko: 2 dela zmljetega in lesenega oglja in 1½ dela ugašenega vapna se z gorkim katranom (Steinkohlentheer) zmeša, da nastane precej trdo testo, ki se potem gorško porabi.

Kmetijstvo.

Vreme.

Od vremena je odvisna dobra ali slaba letina. Zatorej se kmet tako rad povprašuje, kako bode vreme? Sestavil je celo vrsto pravil o vremenu, iz mej katerih je pa večina brez vsacega pomena, posebno tiste, ki se opirajo na vreme kacega gotovega dné, morda na tacega gotovega svetnika.

Od starih časov so že narodi prepričani, da ima mesec silen vpliv na vreme. Natančnejše preiskave učenjakov pa dosedaj niso mogle tacega vpliva konstatovati, dasi znanost popolnega vpliva na vreme mesecu ne odreka. Vlade so osnovale velike zavode, na katerih opazujejo vreme in potem sklepajo po znanostnih načelih, kako bode vreme prihodnjih 24 ur. Dlje nego 24 ur se vreme skoro ne da za naprej določiti. Te znanstvene preiskave pa še niso dognale popolnoma zanesljivih pravil. Sploh so skušnje pokazale, da se sedaj samo z znanstvenimi pripomočki vreme ne da še zanesljivo določiti, temveč večkrat navadne skušnje dadé več zanesljivejših navodil.

Važna priprava za določitev vremena je barometer. Če barometer zmerno pada, je pričakovati slab veter. Ko se pa zopet živo srebro v barometru vzdiguje, je pa navadno hujša sapa. Ako je pa močna sapa pri padajočem barometru, bode pa močen vihar.

Če je zrak posebno čist, tako da se jasno vidijo daljne gore, pričakuj dežja. Če pa zrak ni čist in vleče prav majhen vetrič, je zlasti jeseni pričakovati trajnega lepega vremena. Oblaki, ki se zbirajo ob vrhovih gora

pomoči. Sklenilo se je kmete nagovarjati, naj se izselijo v Sibirijo in si naj ondi ustvarijo svoje nove domove. Mnogo se jih je že oglasilo, da se izselijo. Vlada dela v to potrebne priprave in ko se že započeta gradnja sibirske železnice dogotovi, sme se v resnici pričakovati, da si kmetje nastanjeni sedaj v sredini Rusije zamorejo pomoči v Sibiriji do blagostanja.

Grško. — Staro ministerstvo se je razšlo in imenovalo novo. Predsednikom in ob ednem finančnim ministrom izbran je Trikupis. Druga ministerska mesta oddala so se pa tudi Trikupisovim somišljenikom. Protikraljeva stranka je torej poražena in na krmilu zopet dinastiji udano ministerstvo.

Angleško. — Angleška zbornica se bode v kratkem razpustila. Stranke že sedaj močno agitujejo in se pripravljajo na volitev. Konservativna dosedaj vladujoča stranka pod vodstvom Salisbury-ja dela na vse pretega, da bi se obdržala na krmilu. Pa tudi nasprotna liberalna stranka ne miruje in se pripravlja skrbno na volitveni boj. Njen vodja Gladstone izdal je že volilni oklic. V tem volilnem oklici se posebno naglašča, da se morajo zboljšati razmere delavcev. Vse časopisje se bavi s tem oklicem, konservativci ga obsojajo, češ da obseza protislovja in da je zvijačno sestavljen in da mu je namera le volilce loviti v zanjke liberalizma, liberalni listi ga pa hvalijo rekoč, da bo napravil dober vtis in pripomogel k srečni zmagi. Pa naj bo že tako ali tako, vsekako vedeti se mora, da so vsi volilni oklici vabljeni in zapeljivi in če je morebiti Gladstone v svojem oklici tudi malo pretiraval, je lahko razumno. Kak bo izid volitev, se gotovega ne ve še nič, a prav boje se konservativci, da ne bi podlegli proti liberalcem.

Amerika. — Demokratje izbrali so na svojem volilskem shodu skoraj ednoglasno, — kakor je bilo tudi pričakovati — Clevelanda za kandidata. Boj pri volitvah obeta biti hud, kajti demokratje so dobro organizovani, in kdo ve, če ne bode njihov kandidat res prodril proti republičanskemu kandidatu Harrisonu in voljen predsednikom Zjedinjenih držav.

Obrtnija.

Nekaj o lesnih namakah.

(Holzbeizen.)

(Dalje.)

Anilinske rujave namake. a) Bismarckova rujava: 150 g Bismarkove rujave in 4 kg dežnice.

b) Rudečkasto - rujava: 150 g Vesuvine in 4 kg dežnice.

c) Kostanjevo-rujava: 180 g Marron in 4 kg dežnice.

d) Temno-rujava: 180 g kisle rujave (Säurebraun) in 3 1/2 kg dežnice.

7.) Vijoličaste namake. a) Namochi 4 dele prožiljke, 8 delov Campeche-lesa (Campecheholz) v toliko hudega vinskega oceta, da stoji tekočina za debelino roke nad obema lesovoma. Ko je nekaj časa na gorkem stalo, prilij 10krat toliko vode in kuhaj vse skup par ur, potem prideni 1 del goluna. Zdaj je namaka gotova. Vendar jo moraš še precediti. Ako prideneš več ali manj kapljic žveplene kisline, dobi namaka razne razlike v barvi.

b) Namochi les najprvo v modrilu (indigo), potem pa z jedno opisanih rudečih namak. Vselej dobiš lepo vijoličasto barvo.

c) Kuhaj 500 g prožiljke v 1 1/2 kg vode celo uro, potem pa precedi. Poleg tega raztopi 120 g železnega vitrijola v 250 g vode in zmešaj obe raztopini.

Anilinske vijoličaste namake. a) Svetlo-vijoličasta: 150 g methyl-vijoličaste (Methylviolete) 4 kg vode.

b) Temno-vijoličasta: 150 g methyl-vijoličaste, 3 kg dežnice.

c) Rudečkasto-vijoličasta: 150 g methyl-vijoličaste, 30 g fuhsina, 4 kg dežnice.

d) Modrikasto-vijoličasta: 150 g methyl-vijoličaste, 30 g Bleu de lumière, 3 kg dežnice.

8.) Sive namake. a) V jednom kilogramu vode kuhaj 100 g stolčenih šišek pol ure, ko se ohladi, odlij, kar je čistega in v to vložil lesove 3—4 ure. Potem jih deni v raztopino 10 g železnega vitrijola in 600 g mrzle vode. V tej raztopini naj leži les jedno uro. Ko se je les posušil, zdrgni ga s krtačo, namočeno v raztopini 10 g goluna v 180 g vode. Če je barva prebleda, naj se ves proces še jedenkrat ponovi.

b) Kuhaj pol ure 1 del orselja (Orseille) v 10 delih vode. S to raztopino namochi les, potem pa še z raztopino solitarno-kislega železnega oksida. Če je bilo v raztopini železa odveč, je les konečno nekoliko rumenkast; če ga je bilo premalo, pa modrikast. Če v tem slučaju pridenemo še nekoliko pepeljike, je namaka čisto modra.

c) Stari mizarji rabijo radi naslednjo sivo namako. Izpod brusa se pobere in posname ona fina sipa in blato, ki se nabira pod njim. V tem blatu mora les 3 do 4 tedne ležati, da postane siv.

d) Svetlo-sivo namako dobiš, ako kuhaš 150 g železnega vitrijola v 1 1/2 kg dežnice ali potočne vode, ter najprvo s to raztopino les napojiš, potem pa prevlečeš z vrelo raztopino 30 g šiškovne kisline (Pyrogallussäure) v 1 kg dežnice ali potočne vode.

e) Modro-siva namaka se naredi tako, kakor prejšna, samo da se vzame 350 g železnega vitrijola v 1 1/2 kg dežnice.

f) Temno-siva namaka se tudi priredi kakor pri d) samo da se vzame 450 g železnega vitrijola in 1 1/2 kg dežnice.

Anilinske sive namake. a) Modro-siva: 150 g Gris bleu, 3 kg dežnice.

b) Siva: 140 g Gris, 3 1/2 kg dežnice.

c) Železno-siva: 200 g Gris roūge, 3 1/2 kg dežnice.

d) Rumenkasto siva: 150 g Gris jaūne, 3 kg dežnice.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Pokost (firniss) «Excelsior». Tovarna za kemijsko-tehnične izdelke P. Hoffmanna v Kolinu prodaja pod imenom „Excelsior“ novo prevlako, ki obeta postati velicega pomena za razne obrti. Hoffmanna pokost je precej gosta, smetani podobna tekočina, ki nekoliko po amonijaku diši. Posuši se zelo naglo; prevlaka je prozorna in nekoliko rumenkasta. Priporočila vredna je posebno v nastopnih slučajih: 1.) Kot podlaga za

predlog. Več drugih paragrafov rešilo se je brez debate. Posl. Pininski izjavlja v imenu poljskega kluba, da bodo Poljaki zaradi tega, ker je obveljal predlog Widmannov glasovali v tretjem branji proti zakonu. V istem smislu izjavil se je tudi posl. dr. Kaizl v imenu Mladočehov. Poročevalec obžaluje te izjave, ker zdaj ni gotovo, da bi zakon obveljal. Ko se izroči še nekaj interpelacij se seja na to zaključi.

V seji dne 4. julija predlaga posl. Plener, da je ranjkemu Herbstu postaviti v poslopi državne zbornice na državne stroške spomenik in sicer doprsni kip njegov. Predlog izroči se budgetnemu odseku. — Da bi pa predlog tudi prodril in bi se Herbstu res napravil spomenik, to se bode težko zgodilo. — Na to se je nadaljevala razprava o stavbenih obrtih. Govorilo je več poslancev. Zakon vsprejel se je z nekaterimi premembami v drugem branji.

Komisija za določitev draginjskih priklad državnim uradnikom imela je svojo sejo dne 4. t. m. in se je z večino glasov izrekla za podporo v znesku 500.000 gld.

Moravsko. — Poslanec Fanderlik je v nedeljo svojim volilcem razkladal sedanji politični položaj. On želi, da bi se Čehi zjedini. To zjedinjenje pa ni mogoče na tisti podlagi, kakor hočejo Mladočehi. Moravci ne morejo tebi nič meni nič iti v opozicijo, ker bi s tem le utrdili moč zjedinjene levice. Odrinili bi od sebe Jugoslovane, češke veleposestnike, nemške konservativce in Poljake, brez katerih pomoči ničesa ne opravijo. Vedno se bodo pa moravski češki poslanci prizadevali, da uničijo nemško gospodstvo v tej deželi.

Hrvatsko. — Kakor znano, je vlada razpustila zagrebški mestni zastop. Vlada sedaj sestavlja nov seznam volilcev. Opozicija pa po svojih glasilih temu ugovarja, ker po obstoječih postavah se morajo volitve vršiti po prejšnjem seznamu volilcev.

Ogersko. — Na Ogerskem je že precej časa prepir mej cerkvijo in državo zaradi vpisovanja in naznanjanja krstov otrok iz mešanih zakonov. Po ogerski postavi iz 1868. leta se morajo sinovi iz mešanih zakonov odgojevati v očetovi in hčere v materni veri. Ta zakon se pa ne vjema z načeli katoliške cerkve, pa tudi sicer ni posebno umesten, ker se ž njim v rodbinah napravljajo kaj neznosne razmere. Zaradi tega se pa katoliška duhovščina upira temu zakonu. Ko je učni minister zaukazal, da mora katoliški duhovnik, ki krsti otroka, ki se po državni postavi mora odgojiti v drugi veri, to naznaniti dušnemu pastirju dotične vere, so se vsi katoliški duhovniki temu ustavili. Več katoliških duhovnikov je že bilo kaznovanih, ker niso hoteli ravnati se po ministrovem ukazu. Mej ogersko vlado in cerkvijo so se potem vršila o tej stvari pogajanja, ki pa niso privedla do sporazumljenja. Te dni je v gospodski zbornici ogerski predlagal ostrogonski nadškof ogerski knez primas Vaczary, da naj se gori omenjena državna postava premeni, ali pa tako tolmači, da se sinovi iz mešanih zakonov imajo odgojiti v očetovem, hčere pa v maternem jeziku le tedaj, če se stariši o veri otrok ne morejo sporazumeti. Učni minister se je pa izrekel proti temu predlogu, ker bi se ž njim državna postava tako rekoč razveljavila. Rekel je pa, da se hoče ozirati po možnosti na želje škofov pri kodifikovanju (postavnem vrejenji) rodbinskega prava. Da pa duhovščina ne bode imela prilike vedno upirati se državni postavi, hoče vvesti za otroke iz mešanih zakonov civilne matrike, to je občinam zaukazati, da bodo vpisavale rojstva otrok iz mešanih zakonov. S takim odgovorom seveda duhovščina ne more biti zadovoljna in bodo odslej vse sile napenjale, da se premeni zakon iz 1868. o mejverskih razmerah. Pričakovati je hude borbe mej vlado in cerkvijo, posebno ker ministerstvo name-rava tudi vvesti civilni zakon.

Bismarck. — Kakor znano, je knez Bismarck velik nasprotnik sedanje nemške vlade in še posebej nemškega cesarja samega. To pokazal je zopet prav jasno na svojem

potovanji na Dunaj. Pri tej priliki izrazil se je v nekem pogovoru, ki ga je imel z urednikom „N. Fr. Presse“, da je nemška politika zašla na kriva pota, odkar je on ne vodi, da so sedanji voditelji nesposobni in da so se odnošaji mej Nemčijo in Rusijo, odkar ni več on državni kancelar očitno shujšali. Jednako kakor pri tem pogovoru izrazil se je tudi pri drugih. Nemška vlada seveda na vse ta Bismarkova besedičenja ni mogla molčati, temveč odgovorila je v nekem nemškem listu na dolgo in široko na vsa ta očitanja Bismarkova. V dotičnem članku se Bismarcku očita, da njegova kritika ni naperjena samo proti vladi, ampak naravnost zoper cesarja, da govori vedoma in hotoma neresnico in v članku se mu tudi naznanja, da se bode odslej naprej vlada ne oziraje se na njegovo osebo z vso odločnostjo uprla njegovemu počenjanju. Ta vladin odgovor na Bismarckove izjave našel je odmev po vseh nemških listih. Pruski listi obsojajo strogo Bismarcka in nekateri listi celo trdijo, da ga je posaditi na zatožno klop, vnanji nemški časniki pa mu pojejo slavo kot ustanovitelju nemške države in najpopularnejšemu državniku. Tudi ruski listi bavijo se z izjavami Bismarkovimi, ter vsi vprek trdijo, da so se odnošaji mej Nemčijo in Rusijo še za časa Bismarcka shujšali, nikakor pa ne pod sedanjo nemško vlado. „Novosti“ celo pravijo, da je to velika drznost Bismarckova, ako se sedaj laska Rusiji, ko vender vsakdo vé, koliko žalega jej je storil svoje dni in dostavljajo, da se Bismarck s tem samega sebe obsoja.

Nemčija in Francija. — Koliko nasprotje je mej Nemčijo in Francijo, kaže se tudi prav jasno v naslednjem dogodku. Nemška vlada sklenila je napraviti v Berlinu razstavo. Ko so v Franciji to zvedeli, pričelo se je takoj agitirati, da naj hkratu tudi Francozi v Parizu prirede razstavo in tako nemški škodujejo. In skoro ta agitacija ne bode brez vspeha. V Berlinu pa itak niso vsi za razstavo in brž ko ne bodo jo za enkrat še opustili.

Bolgarija. — V Sofiji pred vojaškim sodiščem vrši se sedaj obravnava proti sokrivcem umora ministra Belčeva. Mej zatoženci je tudi bivši minister Karavelov.

Srbija. — Kralj Aleksander bo tekom poletja obiskal svojo mater kraljico Natalijo. Napačna je vest, da Ristič v ta obisk drugače ne dovoli, kakor če on sam spremlja kralja, kajti izmej regentov ne bo nihče spremljal kralja, temveč bo ta potoval v navadnem spremstvu. Kraj, kjer se kralj in kraljica snideta ni še določen. Tudi svojega očeta, bivšega kralja Milana bo Aleksander še letos obiskal. — Radikalna stranka jela je v Srbiji propadati in vedno bolj se oživlja napredna stranka. Na nekem shodu so naprednjaki ostro obsojali sedanjo vlado, posebno pa iztiranje kraljice. Mej radikalci samimi je razpor, in s Pašičem niso nič več kaj zadovoljni. Lahko se v kratkem primeri, da pade radikalna stranka popolnoma in pride na krmilo napredna.

Obrtnija.

Nekaj o lesnih namakah.

(Holzbeizen.)

(Dalje in konec.)

V novejšem času barvajo les tudi tako, da pronica barva vso tvarino lesa, ne le njegove površine. Nama-kanje lesa v vsej njegovi masi pa ni tako priprosta stvar, da bi se je posameznik mogel lotiti brez vseh priprav. Treba je posebnega parnega aparata, ki s parno silo stlači barvo v les. Dotična priprava sestoji iz 6 metrov dolge, 1—1½ metra široke in ravno tako globoke omare,

zbite iz 10—15 centimetrov debelih lesenih plohov. Tudi je treba na okoli nabiti železnih obročev. Prikrov omare se zamore odkriti; zgrajen mora biti posebno solidno in dobro z železom povezan. Poleg te omare je treba imeti parno pripravo. Le-ta je zopet močna lesena omara in v njeni sredi bakrena peč. Krog peči se nalije vode in ko se kuri, se začno razvijati pare, katere vhaajo skozi posebno cev v poprej opisano omaro. V tej je nakopičen oni les, katerega hočemo pobarvati. Če pridenemo pari nekoliko barve ali kako namako, potisne jo z veliko silo v vse luknjice lesa in ga pobarva po vsej njegovi masi.

A ker se posameznik pač ne peča s takim namakanjem, je odveč, da bi podrobneje opisovali vse postopanje. Barvane furnire prodajajo dandanes vse višje tvrdke, ki kupčujejo z lesom in zato si človek za malo ceno lahko preskrbi les te ali one barve.

V novejšem času je barvanje in namakanje lesa sploh silno napredovalo. Razvoj kemije je provzročil, da so učenjaki in strokovnjaki preiskali celo vrsto novih snovij in njih vpliv na les. Vsled tega nam skorej vsako leto prinese novih, zanimivih receptov in poskusov. Tudi posnemanje žlahtnega lesa se je jako razvilo. Palisandrov in mahagonijev les, cedrovino in ebenovino, rožni in oljkini les dandanes jako spretno posnemajo. A predaleč bi prišli, ko bi se hoteli ozirati na ta zanimiva, pa za naše razmere manj ali več nepotrebna dela. Poleg tega znajo lesu tudi barvo vzeti, to je les obeliti. S pomočjo klorovega vapna in sode zgine temna lesna barva. Les je treba namočiti z raztopino 500 gramov klorovega vapna, 63 gramov kristalizovane sode v 8 litrov vode. Ko je ta raztopina močila les kake pol ure, se polije še z vodenno raztopino žveplene sokislne. Konečno je treba les dobro zmiti z vodo in namen je dosežen.

V novejšem času belijo les z vodikovim superoksidom (Wasserstoffsperoxyd). V tej namaki postane les skorej popolnoma brezbarven in presojen.

Tako vidimo, da ima razumen mojster barvo lesa skorej popolnoma v rokah. Kako težko je v natori dobiti dva jednaka kosa in kako nerodno je pri mnogih izdelkih, ker ima les na vsakem koncu drugo barvo! A z umno vporabo namak se ti natorni nedostatki popravijo; kupec je z blagom zadovoljen, cena je večja in zaslužek zdatnejši. Zato pa smo tudi opisali razne namake take podrobno z nado, da bodo našim čitateljem-obrtnikom dobro došle. Kdor se želi v tej tvarini še dalje poučiti, temu priporočamo konečno knjigo: Luis Eigar Andrés: die technischen Vollendungsarbeiten der Holzindustrie, das Schleifen, Beizen, Polieren, Lackieren, Anstreichen und Vergolden des Holzes. Mit 33 Abbildungen. Wien, Pest, Leipzig. A. Hartlebens Verlag. Cena 1 gld. 35 kr.

Obrtnijske raznoterosti.

Ponikljevanje. (Vernickeln.) Izvrstna tekočina za ponikljevanje je nastopna: 1000 g čistega nikljevega sulfata, 750 g nevtralnega, vinsko-kislega amonijaka, 5 g šiškovice ki-

sline (Tanin) in 20 litrov vode. Nikljeva sol mora vsekako biti nevtralna. V ta namen jo raztopimo v 3 do 4 litrih vode ter kuhamo približno jedno uro. Potem se prilije toliko vode, da dobimo 20 litrov tekočine, ki se mora precediti. Nevtralni vinsko-kisli amonijak dobimo, ako v raztopino vinske kisline (Weinsteinsäure) prilijemo toliko amonijaka, da je nasičena. Nikljeva kožica je jako bela, mehka, enakomerna in gladka. Galvanski tok, ki se rabi pri tem ponikljevanji, je lahko prav slaboten.

Pocinkana strešna pločevina. Ako je železna pločevina dobro pocinkana, nikdar ne zarjevi. Če je pa slabo pocinkana, je dokaj slabša kot navadni črni železni pleh. Čista cinkova pločevina ni posebno ugodna za strehe, ker se v vročini in mrazu preveč raztega in krči. Zato se rada trga in v 4—5 letih je treba s cinkom krito streho uže popravljati. Dobro pocinkana železna pločevina je najboljši material za kritje streh.

Kladivo z lesenimi vložki. Tvrdba H. Hommel v Mogunciji prinaša novo kladivo na trg. Kladivo ima glavo iz litega železa, a vanj se vdevajo leseni konci. Vsled večje železne teže kladivo bolje bije, kakor samo leseno kladivo. Ko se les obrabi, se brez zamude lahko nadomesti z drugim kosom.

Kit za les. Pod angleškim imenom „wond Filling“ prodajajo poseben lesni kit, ki dobro služi v izpolnitev razpok in lukenj v lesu. A vsak si to lepilo lahko sam napravi po nastopnem receptu: Stopi jeden del kolofonije in jeden del belega voska skupaj; ko je smes dobro stopljena, pridene se ji še jeden del fino stolčenega in poprej žganega oksa. Temu kitu mokrota ne škoduje in lahko se obdeluje z lesom vred na mizarnici in stružnici.

Kmetijstvo.

Trtna uš.

Marsikak mrčes uničuje naše sadno ali gozdno drevje, ali noben se ni pokazal tako škodljiv, kakor trtna uš vinski trti. Naj bode še toliko kebrov kako leto, hrastovje se zopet opomore, pa tudi jablane se zaradi gosenc ne posuše. Kjer se pa trtna uš vgnezdi, tam pa kmalu zgine lep vinograd. Trte se začno sušiti in kmalu se morajo posekati.

Gosp. Jož. Nap. pl. Papanek v Požuni je mnogo preiskoval okužene vinograde in prišel je do prepričanja, da ni le trtna uš kriva temu opustošenju, temveč tudi to, da trti sami manjka življenske moči, da bi se mogla braniti in upirati temu sovražniku. Te svoje skušnje priobčil je v nemškem listu „Natur.“

Po njegovih mislih je naša trta že preveč oslABLJENA, manjka jej uporne in prenavljalne moči. Stržen in pa cevi naše vinske trte niso dovolj napolnjene s sokovi. Ker ima tako malo korenin in navadno raste tudi na napačno pripravljenih tleh, zato ne more nadomestiti soku ki ga jej odteguje trtna uš. Zaradi tega se trta začne trohneti in sušiti, ko se na njej pokaže trtna uš, in v kacijh treh letih je popolnoma uničena.

Kakor se uši in drugi mrčesi najrajši zbirajo na slabih živalih, na lepih in dobro rejenih pa ne, ravno tako se pri rastlinstvu mrčesi najrajše lotijo oslabeledih rastlin.